

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

BRNO 1980

PALEOLITICKÝ NÁLEZOVÝ HORIZONT V HLINÍKU U PAVLOVA

/okr. Břeclav/

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

Po celý rok 1978 byl průběžně sledován odběr spraší v rozsáhlém hliníku n.p. Ingstav mezi Pavlovem a Milovicemi, který kromě výzkumu sídlištních jam mladší fáze kultury s moravskou malovanou keramikou poskytoval i zajímavé poznatky ke stratigrafii místních sedimentů. Těžba druhého patra skrývky dosahovala až na basí nejmladšího sprašového pokryvu a na souvrství snesených svahovin v jeho podloží. Tyto sedimenty poskytují názorný obraz o výplni údolní nivy řeky Dyje koncem pleistocénu. Byly vytvořeny především silnými splachy z nejbližších vyvýšených míst a později sprašemi ukládanými částečně do provlhčeného prostředí meandrujícího Klenčického potoka a současně při tom i deformovány kryoturbační, soliflukční a erozivní činností. Napovídají tomu zvláště polohy geneticky spojené s přítomností vody, které jsou zpravidla jílovitější a které barevnou pestrostí prozrazují proces postupné chemické přeměny. V basálních souvrstvích se střídají s přemístěnými zvětralinami tercierních hornin, zejména slídnatých pís-kovců, jílovců a slepenců, ale i s polohami jemných eolických písků. Vytvářejí zpravidla protáhlé čočky, ale i nepravidelné formy a dokonce také křížově zvrstvená pásma, charakteristická pro sedimentaci rychle tekoucích vod. Některé části profilových stěn byly pečlivě očištěny, podrobně studovány a dokumentovány.

Při hladině tohoto souvrství a při basí sprašového pokryvu probíhá i slabě vyvinutá hnědozemní půda /interstadiál W 2/3/, druhotně ovšem rozrušená, a v jejím dosahu i nespojitý nálezkový horizont se zbytky popela, uhlíky, vzácněji i se zlomky barviva, ojedinělými sílexy, ale s četnějšími zlomky mamutích kostí. V důsledku zmíněných úložných podmínek byly zachovány jen velmi chatrně, ale podařilo se vyzvednout mezi nimi i celou mamutí lopatku. Situace nasvědčuje tomu, že na vyvýšenině nad hliníkem je pod nejmladším sprašovým pokryvem uložena prostorná mladopaleolitická stanice /Pavlovien/.

Paläolithischer Fundhorizont in der Lehmgrube bei Pavlov /Bez. Břeclav/.

Die Förderung der zweiten Lösssetage in der Lehmgrube zwischen Pavlov und Milovice reichte zur Basis der jüngsten Lössdecke und in die Schichtenfolge der abgetragenen Hangerden in seinem Liegen den. Diese Sedimente sind aus Abschwemmungen aus den nächsten erhöhten Stellen und Lössen gebildet, die sich teilweise in einem feuchten Milieu abgelagerten und sie erbringen ein anschauliches Bild von der Ausfüllung der Talau des Flusses Dyje am Ende des Pleistozänes. An dem Niveau der Schichtenfolge im Liegenden verläuft im Bereich eines schwach entwickelten und sekundär gestörten braunerdigen Bodens ein unzusammenhängender Horizont mit Ascheresten, Holzkohlestückchen, seltener auch Bruchstücken von Farbstoff, einzelnen Sílexen, aber auch mit zahlreichen Bruchstücken von Mammutknochen. Die Situation zeugt davon, dass auf der Anhöhe oberhalb der Lehmgrube unter der jüngsten Lössdecke eine jungpaläolithische Station /Pavlovien/ verborgen ist.

PALEOLITICKÉ STANICE V TŘEBOMI

/okr. Opava/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Při prověřování barevných změn půdy, zjištěných při leteckém průzkumu v roce 1976 byly v prostoru obce Třebom objeveny tři nové lokality.

Prvá z nich se nachází jihozápadně od obce v prostoru kóty 270,7 a na její existenci upozornil i J. Macoun z ÚÚG. Vlastní lokalita se nachází ve vrcholové pasáži kóty, západně od triangulačního bodu. Poněvadž plocha, na níž se vyskytují sílexy, zasahuje až ke státní hranici, můžeme se právem domnívat, že lokalita pokračuje i na katastru obce Šciborzyce Wielke na území PLR. Nalezené doklady hmotné kultury pozůstávají převážně ze sílexů a rozpadají se do dvou komplexů. Prvý z nich tvoří poměrně drobnotvará nepatřinovaná industrie, doprovázená kulovým otloukačem z rohovce. Na základě shod s nálezy z Lipníku n.B. a z Otice /okr. Opava/ ji můžeme s největší pravděpodobností začlenit do souboru nálezů lidu s lineární keramikou. Druhá složka je bíle patinovaná a jsou v ní zastoupena diskovitá a jednopodstavová jádra, drasadlo, otloukač, masivní čepel se škrabadlovitě upraveným čelem a hrot. Předběžně lze soubor datovat na sklonek středního paleolitu.

Druhá lokalita se nachází 300 m severně od vrcholu kóty 270,7. Její datování je zatím nejisté, neboť jsme zde doposud našli jen úlomky mazanice a atypické střípky.

Třetí stanice zaujala drobnou ostrožnu jižně od obce na západním svahu kóty 251,4. Při průzkumu jsme zde našli retušovaný křemencový ústěp a masivní, oboustranně retušovanou patinovanou čepel. Nález můžeme rámcově datovat do mladšího paleolitu.

Paläolithische Stationen in Třebom /Bez. Opava/, Bei Terrainbegehungen wurden im Kataster der Gemeinde Třebom /Bez. Opava/ zwei neue paläolithische Stationen und eine Siedlung offensichtlich mit Linearbandkeramik festgestellt.

DALŠÍ NÁLEZY NA EPIPALĚOLITICKÉ STANICI BOHUMÍN-ZÁBLATÍ

/okr. Karviná/

Jiří Pavelčík, AŮ ČSAV Brno

Ačkoliv se v roce 1979 nemohl uskutečnit plánovaný zjišťovací výzkum, přece jen se podařilo na lokalitě získat další závažné poznatky. Ve vrcholové pasáži parcely č. 180/9 byly kopány základy pro rodinný domek. Základová jáma jednak narušila sídelní horizont, jednak obnažila souvrství, které se podstatně lišilo od stratigrafie získané na svahu při předchozím výzkumu. Z prokopané hlíny se dosud podařilo pracovníkům expozitury v Opavě a Okresního vlastivědného muzea v Českém Těšíně získat 16 silexů a dva pak přímo z profilu. Tím se poprvé podařilo stanovit pro stanici pevnou stratigrafickou polohu a upřesnit její pozici vůči nedalekému mladopaleolitickému komplexu v Petřkovicích.

Získaný profil:

1/ 25 cm	šedočerná ornice;
2/ 15 cm	hnědá hlína s pískem, na její bázi jsou rozptýleny silexy;
3/ 80 cm	světlé hnědá písčité hlína s kamínky, s uhlíky a se šmouhami popele ve svrchní partii, v níž vystupují i silexy;
4/ 25 cm	hnědo-šedá /svrchní pasáž/ a šedoběžová /spodní pasáž/ jemná písčité hlína;
5/ 170 cm a více	pomerančově oranžová spraš /?/ s výsušnými puklinami vyplněnými šedomodrými jílovitými zátoky,

Weitere Funde auf der epipaläolithischen Station Bohumín-Záblatí /Bez. Karviná/. Beim Grundmaueraushub eines Familienhauses auf Parzelle Nr. 180/9 gelang es die genaue stratigraphische Lage der Station in der Gipfelpassage festzustellen, d.h. an Stellen die nicht vom Bodenfluss erfasst waren.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM NA NEOLITICKÉM SÍDLIŠTI U NOVÉHO LÍSKOVCE

/okr. Brno/

Kateřina Geislerová, AŮ ČSAV Brno

Při výstavbě komunikace a základů pro budoucí sídliště v Novém Lískovci bylo narušeno množství pravěkých objektů /upozornění ing. M. Plcha z n.p. Geoindustrie Brno/. AŮ ČSAV zde během listopadu 1978 provedl záchranný výzkum, na němž se kromě autorky podíleli také I. Rakovský, M. Čížmář a J. líladký.

Lokalita se nachází na východním návrší jižně od obce Nový Lískovec, v prostoru vzdáleném asi 500 m severně od plochy, kterou zde r. 1971 prozkoumal R. Tichý¹.

Vzhledem k rychlému postupu stavebních prací a nepříznivým klimatickým podmínkám bylo možno úplně prozkoumat pouze 3 objekty, částečně pak 2 objekty, a dalších 5 jam bylo ovzorkováno a zaměřeno. S výjimkou jednoho náležely všechny zjištěné objekty kultuře s lineární keramikou, a to její starší fázi. Na keramice převládají široce ryté voluty a linie, objeví se i výzdoba kratších šikmých rýh; notové značky se nevyskytly ani v jednom z objektů. Ze zásypu jam byly získány též zvířecí kosti, mazanice, broušená a štípaná industrie a zrnotěrka s drtídem.

Výjimečné postavení mezi prozkoumanými objekty zaujímá jáma jordanovské kultury o rozměrech asi 3 x 1 m, hluboká 50 cm. Z její výplně pochází množství zdobené i nezdobené keramiky; několik nádob bylo možno rekonstruovat. Byla zde nalezena početná kolekce štípané industrie a velké množství mušlí, které v objektu tvořily souvislé shluky. Nejvýznamnějším je nález několika zlomků měděných plotének s rozlámaných spirálek. Obsah jámy doplňují zvířecí kosti a mazanice. Objekt jordanovské kultury je unikátním objevem, neboť nálezy celky z tohoto období se na Moravě vyskytují jen sporadicky.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

Vydává	: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor	: akademik Josef Poulík
Redaktoři	: dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady	: dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby	: doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě	: železná motyka ze slovanského sídliště u Palonína
Tisk	: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo	: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis	: 450 kusů - neprodejné